

Ekwo Rutu

Nawomi yee Rutu

¹ Teke ndu-ikpe shi abujekwaduru ndu-ishi ndu Ízurelu bẹ ọkpa-nri byaru l'alì ono. Ọ duru nwoke lanu, shi lẹ mkpukpu Bẹtulehemu, nọ l'alì Jiuda; yee nyee ya; mẹ unwu iya unwoke ephenebo gbeshi lashia alì Mówabu. ² Epha nwoke ono bu Elimeleku; epha nyee ya buru Nawomi. Epha unwoke labo, o nwutaru buru Mahulonon waa Kiliyonon. Epe bu ndu mkpukpu Bẹtulehemu, nọ lẹ Ifurata, l'alì Jiuda. Epe gweta lashia alì Mówabu je eburu.

³ Epe bunyaa l'eka ono; Elimeleku, bu iya bu ji Nawomi nwuhu; gbado nwanyi ono yee unwu iya unwoke labo pho. ⁴ Epe bya aluchaa unwanyi Mówabu. Unyomu phe ono bẹ onye lanu aza Opa; onye ophuu buru Rutu. Epe bu epho l'eka ono iphe, rwuru apha iri; ⁵ Mahulonon yee Kiliyonon bya anwushihukotakwapho. Oo ya bu; ephenebo gbado Nawomi egube ono, ji iya gbado kwaru iya pho ono.

⁶ A nonyaa o numa lẹ Chipfu byawaru agbaaru ndibe iya mkpu; mee g'ephe nweru nri eriri; Nawomi; yee unyomu unwu iya ephenebo jikobe shi l'eka ono lashia ibe phe. ⁷ Noo ya; yee unyomu unwu iya ono ephenebo tuko shi l'alì

ono, ephe shi buru ono gbeshi; kwaseru ɔzo, shiru lashia ali Jiuda.

⁸ Nawomi bya epfuaru unyomu unwu iya ono ephebo su: “Unu tugbukwaa la azu lapfuchaa ne unu l'ulo phe. Ge Chipfu mekwaaru unu ree g'unu meru iya ndu ophu nwuhwaru nu-a; waa mbedua. ⁹ Mbu; ge Chipfu mekwa ge meji nmapfuru unu l'ibe onye unu a-lucharu l'ehu l'ehu.”

O pfebe nno o tsutsuchaa phe onu; ephe toko bungee ekwa; raa ntumatu; ¹⁰ su iya: “Waawaa-o! Anyi a-toko swiru lapfu ndibe unu.”

¹¹ Ole Nawomi suru phe: “Unwada mu; ophu g'unu laphu azu. ?Bu k'ishi gunu be unu e-gude tsoru mu? ?Bu ge mu a-nwutakwadu unwu; k'ophu aa-su l'oo g'ephe aluru unu? ¹² Unu laphu azu unwada mu; kele mu kahunukaakwaru k'aluj i ozo; ole o -bukpoorunu l'oo ge mu su le mu elekwadu enya k'aluj i; mbu; mu -luru ji l'enyashi-a; bya anwushia unwegirima unwoke; ¹³ ?unu a-nodukpoepho kwaberu phe g'ephe vutaada too? Mbu-a; unu a-ha eje aluru ji; nodukpoepho kwaberu phe too? Waawaa; unwada mu; kele mbedua be o kakwa aburu aphu eme l'unubedua; noo kele Chipfu be tufuwaru aka byia mu l'ehu.”

¹⁴ O pfuchaa nno; ephe toko waa ekwa ozo. No iya; Opa kwe bya etsutsua ne ji iya ono onu; o buru iya ala azu. Obenu l'onye ophu bu Rutu turu Nawomi swiswi-a.

¹⁵ Nawomi su iya: “Lenu; nyee nwune ji ngu alapfuakwa ndibe phe; waa agwa phe. Tsokwaru iya la azu.”

16 Rutu sù iya: “Ta asùhe mu gẹ mu haa ngu; ọzoo gẹ mu laphu azu; l'ọ kwa ẹka iije bẹ mu e-je. Ọ buru ẹka ị kwaru bẹ mu a-kwakwaphọ. Ndibe unu a-buru ndibe nkemu; Chileke ngu abukwarupho Chileke nkemu. 17 Ẹka ị nwuhuru bẹ mu a-nwuhu. Ọ bukwarupho ẹka e liru ngu bẹ ee-li mu. Gẹ Chileke mekwaa mu ophu, ka njo m'ọ budu anwuhu bu iphe, e-kekaha mu lẹ ngu.” 18 Nawomi maerupho lẹ Rutu pfuwaru iya obu iya; ọ paru iya haa.

19 Tọbudu iya bu; unwanyi labo ono kpochibe iya; jee gbiriri jasù ephe rwua Bětulehemu. Ephe bahupho Bětulehemu; mkpukpu ono l'ophu swongahu l'opfu ehu phe. Unwanyi nodu ebu mkpu asuje: “?Mbù; bu Nawomi dù egube-a tọ?”

20 Ọ sù phe: “Ndu mu; unu te ekuhekwa mu Nawomi. Unu kujechia mu 'Mara'; kele Ọkalibe-kangokotaru-nu mewaru; ndzu mu buru nwa-otso-ilu. 21 Teke mu eje ejeje bẹ mu vu l'ishi paru l'ẹka. Ọle Chipfu mewaru gẹ mu gbaru ẹka lwatashia. ?Bu k'ishi gunu bẹ unu a-nodu eku mu Nawomi l'ẹka Chipfu nuwaru mu chipfu? Mbù lẹ Ọkalibe-kangokotaru-nu meakwaru iphe-ehuka dapfuta mu.”

22 Ọo ya bu; Nawomi yee nyee nwa iya, bu Rutu, bu onye Mówabu tuko swiru lwarwuta Bětulehemu lẹ g'aabahù lẹ teke akpatajẹ balì.

2

Rutu eje ákpá l'opfu Bówazu

¹ O nweru nwoke lanụ, yee ji Nawomi bụ abụbu. Nwoke ono bụ onye unuphu Elimeleku phe. Ọ bụ onye nweru iphe shii. Epha iya bụ Bówazu.

² O be ujiku lanụ; Rutu, bụ iya bụ nwanyi, shi Mówabu ono sụ Nawomi: “Jiko gę mu jenu l'okabyi ndiphe je amaru; ?ọ duru onye mu atuba l'ęnya, e-kwe gę mu je ákpá l'okabyi iya.”

Nawomi sụ iya: “Jenu nwada mu.” ³ Ọo ya bụ; ọ tųgbua je akpaahaa ákpá; etsokpọepfo ndu akpata iphe l'okabyi azụ l'azụ akpa mkpakwa iya. Iphe emeje iphe; ọ buerupho l'opfu Bówazu, bụ onye shi l'ęnya unuphu Elimeleku phe be ọ bahuru ọbu.

⁴ A bya ele ęnya; Bówazu shiwaa le Bětulehemu bya. Ọ bya ekele phe sụ: “Gę Chipfu swikwaru unu-o!”

Ephe sụ iya: “Gę Chipfu kebekwa ngu l'oma.”

⁵ Tọbudu iya bụ; Bówazu bya ajia onye-ishi ndu akparu iya iphe l'ęgu ono sụ iya: “?Bụ nwamgboko ibe onye bụ ọwa-a?”

⁶ Onye-ishi ndu akpata iphe l'ęgu ono sụ iya: “Ọ kwa nwamgboko, shi Mówabu, tso Nawomi lwa. ⁷ Ọ sųkwaru: Jiko g'a hanaa ya g'o ttoru ndu ebu balị l'azụ; kpa mkpakwa iya ọphu nashihuru l'upfu iya ọphu, e keshiru ekeshi. O shiepho l'utsu jeta ozi byasụ nta; gbahaepho ugbo lanụ be o je atuta unme nwanshii l'ime Mkpù.”

⁸ No iya; Bówazu sụ Rutu: “Ngaberu mu nchi jiko nwada mu. Ba adukwa teke ii-je ákpá l'ęgu k'onye ọzo. Ta atųgbubaekwa l'ęka-a. Gę gụ l'unwumgboko, ejeru mu ozi tųkokwa nodu l'ęka-a. ⁹ Leta ęnya l'ęka-a, ephe akpata

iphe l'okabyi-a. Tsojekpøe phẹ phọ l'azụ. Mu pfuakwaru unwokorobya ono sụ g'ọ bọ dukwa onye a-chọ ngu opfu. Teke mini g'utaru ngu; jeje ang'uta mini, unwoke ono kutaru ye l'itemini phọ."

¹⁰ Bówazu pfuchaa nno; Rutu gbushi ikpere; bya ephozeta ishi l'alị kele iya ekele sụ: "Bụ g'unu meru iphe, mu gude d'beru ngu l'obu egube-a; mbụ kẹ g'ị nyata m'ube onye ohozo?" ¹¹ Bówazu sụ iya: "A k'okotaakwaru mu iphemiphe, i mek'otaru ne ji ngu ono; k'eshi teke ono, ji ngu nwuhuru; mekwapho g'ị gude haa nna ngu; waa ne ngu; me alị eka a nwuru ngu anwunwu ono bya gẹ g'ụ lẹ ndu ị tị mahaada buru. ¹² Gẹ Chipfu pfukwaa ngu ugwo iphe, i meru ono. Gẹ Chipfu, bụ Chileke kẹ ndu Ízurelu, bụ iya bụ onye ono, ị g'babataru l'ime iya bya ezeru ndzụ ono; pfukwaa ngu ugwo iya mpf'ungo lẹ k'oma."

¹³ Ọ sụ iya: "Nnajiuphu mu; jiko gẹ mu dujenu ngu l'obu tekenteke gẹ mu d'ụ ngu iya-a; kele i gudewaa opfu oma ngu d'ụ onye-ozì ngu nwanyị obu; l'ebe abụ lẹ mu dukpoo n'ụ g'onye lan'ụ l'unwumgboko, ejeru ngu ozi."

¹⁴ Ọ gbabeepho l'eri nri; Bówazu sụ iya: "Bya an'odu l'eka-a taa buredi; g'ị tsutajẹ iya lẹ mee-veniga; taa." Ọo ya bụ; ọ bya an'okubeepho ndu ono, egbu balị ono; Bówazu woru balị, a h'uru ah'uhu n'ụ iya. Ọ taa ya tajia ephe; taphodo ataphodo. ¹⁵ Ọ gbeshiepho akpa ukpa balị ozo; Bówazu sụ ndu-ozì iya g'ephe hakwaa ya g'ọ kpajechaa ukpa iya k'paa l'ophu, e swekoberu

eswekòbè; g'ò tò òkwa onye e-je iya abarù mba. ¹⁶ Iphe, unu a-gbè mejechia bù g'unu lekebeje ẹnya hata òphu unu sweru esweswe wùshi k'òphu òò-tùtùje iya. Unu ta abakwaru iya mba.

¹⁷ No iya; Rutu kpaèpho ùkpa balì l'opfu ono jasù l'ùzenyashi. Ò bya echishia òphu, ò kpatarù ono; ò buru iphe, dù gè nkweka labò bè balì ono jiru. ¹⁸ Ò vuta iya lashia unuphu. Ne ji iya ono hùma g'òphu ò kpatarù ha. Rutu bya ewofutafua nri, o riphodoru eriphodo l'èka ono; woru nù iya.

¹⁹ Ne ji iya ono jia ya sù: “?Bù awe bè i jeru akpa kè ntanù? ?Bù awe bè i jeru iya? G'onye ono, nyatarù ngu nù ono bùkwaru onye a gòru ònu-òma nù!”

Òo ya bù; Rutu bya epfuaru ne ji iya ono onye o jeru akpa l'ègu iya. Ò sù iya: “Èpha onye mu jeru l'ègu iya ntanù bùkwa Bówazu.”

²⁰ Nawomi sù nyee nwa iya ono: “Gè Chipfu kebekwa iya l'òma; mbù onye taa ahajèdu egoshi ndu nò ndzù mè ndu nwuhuru anwuhu lè ya yeru phè obu.” Ò sùkwa iya phò: “Nwoke ono bè anyi l'iya bùkwa òkpobe abubu; mbù l'òo onye lanù lè ndu ò gbaru g'èphe leta anyi ẹnya.”

²¹ No iya; Rutu, bù nwanyi Mówabu ono sù iya: “L'òphu kachakpòo nù bùkwa l'ò sùru gè mu byajèkpòephe bya etsoru ndu-ozì iya jasù teke ee-gbuèbe balì nkiya.”

²² Nawomi sù Rutu; mbù nyee nwa iya ono: “Ò òkwa ree nwada mu; g'i tsojeru unwumgboko, ejeru iya ozi; kele i -jee èka òzo bè aa-chòkwa ngu opfu.”

²³ Ọo ya bụ; Rutu tsoahaa ụnwumgboko, ejeru Bówazu ozi; akpajẹkpoepfo ụkpa witi; waa balị jeye teke e buẹberu iya. No iya; Rutu yẹe ne ji iya ono tųkokpoepfo buru g'ẹphe bu.

3

Rutu yẹle Bówazu l'ẹka eechije balị

¹ O be ujiku lanụ; Nawomi, bụ ne ji Rutu sụ iya: “Ada mu; ?tọ dudu ree gẹ mu chọtaru ngu unuphu ẹka aa-nọdu eleta ngu ẹnya ree; mbụ ẹka ẹhu a-du ngu guu?” ² Bówazu; mbụ onye ono, gụ l'ụnwumgboko, ejeru iya ozi shi atụkoje nọdu ono bẹ bụkwa ọkpobe abụbu anyi. L'enyashi ntanụ-a bẹ ọo-nọdukwa aphụcha balị l'ẹka eechije balị ono. ³ Wụchachaa ẹhu ree; nyịa manụ, eshi mkpọ; chịta uwe ngu ọphu kachaa ree yee. I mechaa nno; tųgbua jeshia l'ẹka ono, eechije balị ono; ọle ọo g'i tii mekwa g'ọ maru l'ị nọ l'ẹka ono jasuru oo-righee nri; ngụa iphe, angungu. ⁴ Teke ọ zẹ-zetaerupho azẹe; tọnwube ẹnya maru ẹka ọ zẹ; tųgbua je aphụ-lia ya iphe, ọ phukputeru onwiya l'ọkpa; zẹ-kube iya. Ọo-karụ ngu-a iphe, ii-me.”

⁵ Rutu sụ iya: “Iphemiphe, ị suru gẹ mu mee bẹ mu e-mekọta.” ⁶ Ọo ya bụ; ọ tųgbua jeshia l'ẹka ono, eechije balị ono je emekọta iphemiphe ono, ne ji iya suru iya g'o mee ono.

⁷ No iya; Bówazu richaa nri; ngụa iphe angungu; ẹhu tsoahaa ya uto; o je azẹ l'ishi ẹka a kụberu balị ono. Rutu pyakpọepfo mpaya je aphụfu iya iphe l'ọkpa bya azẹ-zeta azẹe. ⁸ O

beepho l'echi-abali; o lwu-bilihu; chizia nchizi; bya amaru l'o duru nwanyi, ze l'uzo okpa iya.

⁹ O su: “?Bu onye be i bu?”

Rutu su: “O kwa mbedua Rutu; onye-ozu ngu. Hepyabenu mu; kele oo ngu bu abubu anyi, gbaru g'o leta anyi enya.”

¹⁰ Bowazu su iya: “Ge Chipfu kebekwa ngu l'oma; nwada mu. Ree ophu i meru l'ikpazu-a kakwa ophu i mehawaru le mbu pho shii; kele i ti kpaduru ishi g'i gbaru tsoru unwokoro; m'ephe nweru iphe-o; m'o bu l'ephe daru ukpa-o. ¹¹ Su-a nwada mu; ba tsushi ebvu; mu e-mekotaru ngu iphemiphe, i rworu; kele onyemonye, no le mkpukpu-a be makotaru l'i bu nwanyi, umere iya dushi ree ike. ¹² O bu eviya l'abubu mu l'unu du ntse shii; ole o nweru onye ozo, abubu unu l'iya kabaa nkemu ntse. ¹³ Nodu l'eka-a l'enyashi-a. Teke o beru l'utsu; o -buru l'oo-meru ngu iphe, gbaru g'abubu nemadzu meeru iya be o dukwa ree g'o mee ya. Teke o bu l'o to meduru ngu iphe, gbaru g'abubu nemadzu meeru iya be eshinu Chipfu no ndzu g'o no iya-a; be mu e-meru ngu-a iphe, g'onye bu abubu nemadzu emejeru iya. Zero l'eka jasu ge nchi bohu.”

¹⁴ Oo ya bu; Rutu ze l'uzo okpa iya jasu l'utsu. O gbalihu l'onma-ewa-utsu l'ahuma onye ama epa iya tugbushia. Bowazu su iya: “Be mekwa g'a maru le nwanyi byaru l'ekikiya-a, eechishije bali-a.”

¹⁵ O sukwa iya pho: “Tofuta ukpo, i gude phukpute onwongu ono; tosa ya atosa.” O bya eworu iya tosa; Bowazu bya egude iphe gbata

balị ono ugbo ishii yeru iya l'ekwa ono; woru iya bo iya; o vuru lashia.

¹⁶ Tɔbudu iya bu; Rutu lwapfutaepfo ne ji iya, bu Nawomi; ọ jia ya su: “?O nwuru inwa; nwada mu?” Ọ tuko iphe-oma, nwoke ono meru iya dokotarua iya; ¹⁷ su iya: “O gude iphe gbata balị ono ugbo ishii nu mu; bya asu ge mu ta agbashiru eka lapfu ne ji mu.”

¹⁸ Nawomi su iya: “Nɔdukpoepfo doo nwada mu; jasuru teke ii-maru iphe, e-me nu; kele nwoke ono ta abyakwa atuta unme ntanu-a jasuru teke ọ humaru iya ishi.”

4

Bówazu alu Rutu

¹ Noo ya; Bówazu tugbuwa je anodu l'onu-abata mkpukpu. A bya ele enya; onye k'ono, ephe l'iya ka abubu ono, Bówazu pfuru opfu iya pho nodu aghatawa. O kua ya oku su iya g'ọ byakpodapho bya anodu ano. Ọ laphu azu je ano-zeta ano.

² Bówazu bya ekua ndu bu ogerenya iri le mkpukpu ono su phe: “Unu byakwa bya anodu ano l'eka-a.” Ephe kwe bya ano-zeta. ³ Ọ bya asu abubu phe: “Nawomi, bu onye ono shi l'ali Mówabu lwa ono be abyaakwa ere ali nwanna anyi, bu Elimleku. ⁴ Ọo ya bu; mu ria su le mu e-pfuru ngu g'i nodu l'ataphu ndu-a, no l'eka-a zu ya; waa l'iphu ndu bu ogerenya anyi-a. Ọ -buru l'ii-gbata iya; gbatawa iya. Teke ọ bu l'i tii gbatadu iya; karu mu ge mu maru. Kele o to nwedu onye ozo, o rwuberu l'agbata iya; agufu

gụbedua. A -kpoghata gụbedua; bu mu be o rwuberu.”

Nwoke ono su: “Mu a-gbata iya-a.”

⁵ Bówazu su iya: “Ị -zụwa Nawomi yee Rutu, bu nwanyi Mówabu ali ono be i-lụpyabekwapho nyee nwoke ono, nwuhwaru nu ono; k'ophu o-o-togbo akọ mee g'ẹpha onye ono, nwuhwarunu ono te echihu l'ali iya ono.”

⁶ Onye abubu phe ono su: “Ọ -dukwa nno be mu taa gbatakwaa iya; kele mu e-shi nno woru okiphe mu tsebe l'onu eta. Gbatachiwaru mu iya ro; kele mu ta agbatakọtadu iya.”

⁷ Le teke k'ichee le Izurelu be oobujeru; o -buru l'aagbata iphe agbata; ozoo l'aagbanweta iya agbanweta be onye lanu eyetaje akpokpa iya nu onye ophuu. O buru egube ono be eeshije goshi l'iphe be e mewaru; o keru ekeru le Izurelu.

⁸ Oo ya bu; abubu phe ono su Bówazu: “Zunaa ya gubedua.” O bya eyefuta akpokpa iya.

⁹ Bówazu bya asu ndu bu ogerenya; me ndu ono l'ophu: “Unu buakwaa ndu ekebe le ntanu-a be Nawomi rekotawaru mu iphemiphe, bu ke Elimeloku; me ke Kiliyonu; waa ke Mahulonu.

¹⁰ Teme mu lupyabeakwapho Rutu, bu nwanyi Mówabu; g'o buru nyee mu; mbu onye ono, ji iya, bu Mahulonu nwuhwaru ono; k'ophu o-o-togbo akọ mee g'ẹpha onye ono, nwuhwarunu ono te echihu l'ali iya. Mbu g'ẹpha iya ta achihu l'okpoku ibe phe; ophu o chihu le mkpukpu phe. Ntanu-a be unu tukowaru buru ndu ekebe mu.”

¹¹ Tobudu iya bu; ndu bu ogerenya ono; me iphe, bu ndu nokota l'onu-abata ono zua

mgbede sụ: “Anyi bụkọta ndu ekebe. Gẹ Chipfu mekwaa nwanyị ono, alwa ibe ngu ono g'ọ du gẹ Rechielu waa Lii; bụ phẹ bụ ndu nwụshiru ipfu ndu Ízurelu. Gẹ gụbedua nwekwaru iphe l'alị Ifurata; bụkwaru onye a maru amaru lẹ Bẹtulehemu. ¹² Gẹ Chipfu shikwa l'unwu, oome gẹ nwata nwanyị ono nwụshiaru ngu mee g'onulo ngu du gẹ kẹ Pérezu, bụ onye ono Tema yeru Jiuda.”

Eri Dévidi

¹³ Ọo ya bụ; Bówazu duta Rutu luru. Ọ bya ejepfu iya; Chipfu mee ya; ọ tsuta ime; nwua nwa nwoke. ¹⁴ Ụnwanyi tuko epfuru Nawomi sụ: “G'ajaja bụkwaru kẹ Chipfu; mbụ onye ono meru g'i nweru abubu, l'e-leta ngu ẹnya ntanu-a. G'epha iya tükokwa Ízurelu ngakota. ¹⁵ Ọ bụ iya e-me g'i tsefu ẹpa; bya aburu iya e-le ngu nka. Noo kele ọ nyee nwa ngu ono, yeru ngu obu ono; mbụ onye ono, ka ngu ree eme l'unwu-nwa-nwoke ẹsaa ono bẹ nwuru nwata obu.”

¹⁶ Tọbudu iya bụ; Nawomi bya ekuta nwata ono heru l'utapfu. Ọ bụwaru iya rọ ehe iya. ¹⁷ Ụnwanyi obutobu iya pfua sụ: “Nawomi bẹ a nwutawaru nwa nwoke!” Ẹphe gụa ya Óbẹdu. Óbẹdu bụ nna Jiesi; Jiesi bụru nna Dévidi.

¹⁸ Waa oshilokpa Pérezu baa:

Pérezu bụ nna Hezuronu.

¹⁹ Hezuronu bụru nna Ramu.

Ramu bụru nna Amínadabu.

²⁰ Amínadabu bụru nna Náshonu.

Náshonu bụru nna Sálumonu.

²¹ Sálumonu bụru nna Bówazu.

Bówazu bụru nna Óbèdu.
22 Óbèdu bụru nna Jiesi.
Jiesi bụru nna Dévidi.

Bayiburu Izii
Izii: Bayiburu Izii Bible

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Izii)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

c6885c7c-c550-5b8b-a4fe-4bd714af4f6d